

Джердж С. Ф. Информационная война России против Украины. Асимметричный ответ

В статье проанализированы стереотипы восприятия, которые формируются из эмоций, возникающих как реакция на образ, созданный информационными сообщениями. В статье осуществлена оценка антиукраинской риторики российской пропаганды, определена дезинформация, как основная тактика информационной войны против Украины, создание российскими СМИ вымышленных новостей об Украине с помощью манипуляций, имитаций и актеров. Обоснована необходимость поиска альтернативы осуществления противодействия информационной войне, участие в этом подразделений психологических операций. Предложено формировать общую коммуникативную стратегию и применять асимметричные ответы на российскую гибридную войну.

Ключевые слова: информация, эмоция, стереотип, дезинформация, информационная война, российская агрессия, пропаганда, коммуникативная стратегия.

УДК 323.15(=161.2):050(498)

Волощук Ю. І.

ПРОБЛЕМАТИКА ПЕРІОДИКИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ МЕНШИНИ РУМУНІЇ

У статті розкрито процес становлення та розвиток преси української національної меншини Румунії. Визначено місце періодики в процесі згуртування українців Румунії у боротьбі за збереження своєї національної ідентичності. Акцентовано увагу на їх ролі у поширенні заходів Союзу українців Румунії у розвитку культурного та релігійного життя національної української меншини. Показано роль часописів у налагодженні різноманітних взаємозв'язків українців Румунії з Україною та розширення трьохсторонніх відносин між Україною, українцями Румунії та міжнародними організаціями українців. Відзначено, що редактори намагаються на своїх сторінках правдиво висвітлювати «білі плями» новітньої історії України.

Ключові слова: українська національна меншина Румунії, «Вільне слово», «Український вісник», Союз українців Румунії.

Сьогодні підтверджує, що без власних друкованих часописів українська національна меншина Румунії, не змогла б зберегти єдність у боротьбі за свою національну ідентичність: мову, духовність, культуру. Метою даної статті є аналіз ролі часописів Союзу українців Румунії у висвітленні суспільно-політичних проблем та шляхів їх вирішення в утвердженні національної ідентичності українців Румунії.

Абсолютна більшість етнічних українців Румунії проживають в чотирьох регіонах – Південна Буковина, Мараморощина, Добруджа та Банат. Історична доля регіонів є різною. Так, українці Південної Буковини (повіти Сучава і Ботушани) та Мараморощини є автохтонним населенням. Однак за багато вікову історію ця земля неодноразово переходила від одних держав до інших. Українці в Добруджі (румунська частина Придунав'я) – це нащадки Запорізьких козаків, які переселились наприкінці XVIII ст. з Запорізької Січі в дельту Дунаю і заснували Задунайську Січ. Українці провінції Банат (західна частина Румунії) появились наприкінці XIX-XX ст. внаслідок переселення в повоєнні роки в цей регіон українців з Марамурешу.

Важливим генеруючим елементом у суспільно-політичному згуртуванні українців Румунії є їх громадська організація – Союз українців Румунії (СУР). Союз українців Румунії (29 грудня 1989 р.) утворений як неурядова, неконфесійна і неприбуткова організація, метою діяльності якої є захист прав осіб, що належать до української меншини, збереження прав та утвердження їх етнічної, мовної, культурної та релігійної ідентичності,

відродження та формування національної свідомості, боротьба за об'єднання українців у Румунії, захист індивідуальних та колективних прав членів організації та зміцнення українсько-румунського співробітництва [5]. Згідно зі статті 59 Конституції Румунії Союз українців Румунії є організацією, яка не набирає на виборах достатньої кількості голосів для представлення в Парламенті, тому має право на одне депутатське місце.

СУР організований у осередки і крайові союзи. СУРом керує Рада, яка обирається з'їздом СУРу. Осередок – це постійно діюча основна ланка СУРу, в якій гуртуються щонайменше п'ять членів за місцем проживання. Осередок діє виключно на громадських засадах. Голова осередку керує діяльністю останнього та розпоряджається, за згодою членів, майновими ресурсами осередку. Найвищим керуючим органом є з'їзд СУРу, який скликається раз на чотири роки [5].

Широка географія розселення української національної меншини Румунії утруднює роботу по згуртуванню українців, формуванню в них єдиних світоглядних позицій. Саме в такій ситуації неоціненою є роль періодичних видань Союзу українців Румунії: «Український вісник», (головний редактор Михайло Михайлюк), «Curierul ucraïnean» (румунською мовою – головний редактор Іван Робчук), «Вільне слово» (головний редактор Іван Ковач), літературно-культурний журнал українських письменників «Наш голос» (головний редактор Ірина Мойсей), журнал для українських дітей «Дзвоник» (головний редактор Микола Корсюк).

Видання «Наш голос» – це літературно-культурний журналу спілки українських письменників Румунії. Він ставить собі за мету бути виданням широкого проблемного, тематичного і жанрового охоплення, залучаючи до співробітництва, крім літераторів, усіх тих, хто бажає і може зробити свій внесок у розвиток духовного життя українців країни.

Суспільно-політичне життя українців найбільш повно відображають часописи «Український вісник» та «Вільне слово», основна роль яких полягає у згуртуванні українців для забезпечення соціальних і політичних прав, зменшення асиміляційних процесів, формування національної свідомості у молодого покоління, зміцнення зв'язків з материнською Україною, і постійно акцентують увагу до вирішення проблем у цьому плані.

Культурно-просвітницький часопис «Вільне слово» був створений у травні 1949 року в Румунії під назвою «Новий вік», і хоч тоді Ніколае Чаушеску не стояв при кермі влади, – це українське періодичне видання нагадувало бліду копію офіційних газет. Власне, воно не було українською газетою, трибуною українського населення Румунії, це скоріше була офіційна газета для українців, щоб той, хто не вмів читати по-румунськи, мав змогу прочитати те ж саме, що й усі в країні, лише по-українськи. Але незважаючи на це, в той період вона була для великого числа українців «дорогим діамантом», тому що дала можливість прочитати на рідні мові різні новини, а молодим письменникам, науковцям – нагоду бути знаними.

Від середини 50-х років «Новий вік» став «трибуною» для розкриття творчих здібностей талановитих письменників Буковини, дебютантів, вихідців з повітів Сучава і Мараморишу. Літературна «продукція» почала зростати і не в змозі усе вмістити у часопис цю потребу з вересня 1979 року почав задовольняти одномісячний «Літературний додаток» «Нового віку» (координатором якого був І. Ковач), що, в свою чергу, створив умови, чи, навіть скоріше, необхідність у заснуванні журналу «Наш голос» [1, с. 3].

Часопису «Новий вік» випала нелегка і навіть трагічна доля, якщо у 1960 році в редакції ще працювали свідомі свого обов'язку перед українським населенням журналісти, то незабаром їх звинуватили в так званому «націоналізмі» і після судового процесу «посадили» [7, с. 8-9]. Із приходом до влади Чаушеску дедалі частіше і частіше заборонялося писати про українські справи, проблеми українських громад. Українці потрібні були тільки у хвалебному хорі на честь диктатора, і не більше, сам же Чаушеску у своїх промовах згадував українців раз на кілька років. Власне писати про свій люд їм дозволялось, але приблизно ось як: мовляв, у такому-то селі пліч-о-пліч з румунами живуть та сумлінно працюють українці (дарма, що село масово заселене саме ними, а румунів лише двоє-троє, на керівних

посадах) [7, с. 9]. Українська газета «Новий вік» не могла виступити на захист українців, поставлених в умови денаціоналізації. У ЦК Компартії Румунії в секторі преси працювали люди, які займались спеціально пресою національностей і говорили журналістам, що писати, а що не писати. Крім усього, починаючи з 1965 року, на посаді головного редактора «Нового віку» перебував Йон Колесник – його поставили, щоб знищити український дух у газеті, він не знав української мови, приглушував навіть те, що могли б зробити чи сказати за таких умов. [6, с. 5].

У тоталітарний період правління Н. Чаушеску українська національна меншина була позбавлена політичних, економічних та соціальних прав, велась повна денаціоналізація українців з метою знищення їх як етнічної спільноти. На це були спрямовані дії щодо закриття українських шкіл, храмів української греко-католицької та православної церков, що вели богослужіння українською мовою. Заборонялась свобода слова, друку та об'єднання в громадські організації стосовно української спільноти. Період тоталітарного режиму є найстрашнішою сторінкою в історії українців Румунії, яка прирівнюється до національного геноциду. Він відкинув політичний та національно-культурний розвиток етнічної меншини на десятки років назад.

Падіння тоталітарного режиму Н. Чаушеску і прихід до влади в Румунії демократичних сил у грудні 1989 року, а також проголошення незалежності України у 1991 році, внесли суттєві зміни у становище та розвиток української національної меншини. Зрозуміло, що в перші ж дні революції «викинули» Й. Колесника з редакції, перейменували часопис (1990 р.), щоб «Вільне слово» стало справді вільним словом українців. Саме через даний часопис голова тимчасової координаційної ради Союзу українців Румунії Степан Ткачук повідомив українців всього світу, що волею революції і всіх українців Румунії засновано Союз українців Румунії, а також виразив віру, що цей час стане переломним для всього українського народу [2, с. 3].

Але перетворити колишню стару малотиражну газету «Новий вік» на сучасний культурно-просвітницький часопис було непростю справою ані з точки зору організаційної, ані, тим паче, його змістовного наповнення. І в цьому слід віддати належну шану головному редактору переформатованої та осучасненої ілюстрованої газети із символічною назвою «Вільне слово», поету і прозаїку, активному захистки української справи в Румунії Івану Ковачу, а також редакторам часопису – Ірині Петрецькій-Ковач та Роману Петрашуку [3, с. 3]. Не малу роль у продовженні цієї справи відіграв перший голова Союзу українців Румунії Степан Ткачук.

Часопис «Вільне слова» довгий час був підпорядкований Міністерству культури і культів та фінансувався з бюджетних доходів, з 2007 року Міністерство призупинило фінансування публіцистики і цю місію перебрав на себе Союз українців Румунії.

Сьогодні часопис читають в українських родинах, розташованих не лише в найбільших регіонах Румунії, де проживають етнічні українці – Мараморощина, Південна Буковина, Банат, Добруджа та, безперечно, Бухарест, але й, практично, в усіх повітах країни, де можна зустріти десятки та сотні наших співвітчизників. Цьому, зрозуміло, значно сприяє і той факт, що часопис «Вільне слово», як і всі інші періодичні видання Союзу українців Румунії, вже декілька років поспіль оприлюднюється і в електронному варіанті, що дозволяє прочитати розміщені на його шпальтах надзвичайно цікаві матеріали не лише українцям з усієї Румунії, але й нашим зарубіжним співвітчизникам, починаючи від Нової Зеландії до Канади та від Бразилії до Японії [3, с. 3].

Після виходу у світ «Українського вісника» (1993 р.) «Вільне слово» змінив профіль, став культурно-просвітницьким, щоб тематично не співпадати із новим часописом.

У 2014 році часопису «Вільне слово» виповнилось 65 років. Проведені заходи присвячені цій даті розкрили важливість ролі часопису у згуртуванні українців Румунії для утвердження своєї національної ідентичності.

Аналіз сторінок часописів СУРУ дає підстави сформулювати наступні ділянки роботи, які вказують на актуальні проблеми підняті в них відповідно до суспільно-політичного стану

Румунії. Нагальним для українців Румунії було і є зрушення пасивності щодо відстоювання своїх політичних прав.

Пріоритетом часописів є духовне життя українців. СУР тісно співпрацює з українським духовенством Румунії. Щорічно виділяються кошти на побудову і відновлення українських церков у Румунії. Покладаючись на підтримку Уряду України, СУР клопочеться про повернення українцям Румунії церков, які під час комуністичного режиму були силоміць прилучені до Румунського патріархату, які є не лише духовним, а й історичним скарбом українців [8, с. 5].

Важливу роль відіграли часописи Союзу українців Румунії у реальному висвітленні політичної дискусії перед переломним у житті СУР V з'їздом (2006 р.) виокремила проблеми суспільно-політичної активності українців у боротьбі за свої політичні права.

У період визнання світом голодомору в Україні 1932-1933 років українці Румунії не змогли добитись визнання його геноцидом на державному рівні. Це є результатом низької політичної принципності та роз'єднаності поглядів української громади [9, с. 2].

Результативною є діяльність СУРу у видавничій справі. Крім часописів Союз видає твори українських письменників Румунії. Слід підкреслити, що друкованого українського слова – публіцистичного і літературного – ніколи не може бути забагато. Газети, журнали і книги, що виходять під егідою СУРу, – це найвагоміші результати його діяльності. Свідченням цього є і особливо схвальні відгуки про них в Україні та українській діаспорі [4, с. 3].

Немала увага приділяється часописами питанням культури. Незважаючи на низку заходів, результативність їх ще є недостатньою. Час вимагає, щоб культурні акції піднесли на високий художній рівень із врахуванням специфіки кожної зони. Тоді стане можливим переконати всіх українців, що вони мають цінну культуру і що бути українцем – це честь.

Отже, часописи Союзу українців Румунії піднімають найважливіші проблеми життя української общини у Румунії, намагаються визначити шляхи їх вирішення. І цими шляхами, на нашу думку, є єдність дій всіх українців Румунії при допомозі СУРу та Посольства України в Румунії в рамках політичних прав, встановлених державою Румунія.

Використана література:

1. 65 років на службі українського друкованого слова в Румунії [Текст] // Вільне слово. — 2014. — № 21-22. — С. 3, 6.
2. Бучута С. Відзначення 65-річного ювілею нашого традиційного часопису «Вільне слово» продовжилося чи не до нового 2015-го року! [Текст] / Степан Бучута // Вільне слово. — 2015. — № 1-2. — С. 3, 16.
3. Лист Надзвичайного і Повноважного посла України в Румунії Т. Бауера до колективу редакції культурно-просвітницького часопису Союзу українців Румунії «Вільне слово» [Текст] // Вільне слово. — 2014. — № 23-24. — С. 3.
4. Михайлюк М. Як би ти знав як много важить слово [Текст] / М. Михайлюк // Український вісник. — 2010. — № 13-14. — С. 3.
5. Статут Союзу українців Румунії [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.uur.ro/statut.html>.
6. Там голос твій ніколи не лукавив [Текст] // Літературна Україна. — 1990. — 19 липня. — С. 5-6.
7. Там голос твій ніколи не лукавив [Текст] // Український вісник. — 2009. — № 3-4. — С. 8-9.
8. Ткачук С. Пріоритети Союзу українців Румунії [Текст] / С. Ткачук // Український вісник. — 2006. — № 21--24. — С. 5.
9. Malko Iuri. Comemorarea victimelor neamului [Text] / Iuri Malko // Curierul ucrainean. — 2007. — № 95-96 (aprilie). — P. 2.

Волощук Ю. И. Проблематика периодики украинской национальной меньшинства Румынии

В статье раскрыт процесс становления и развития прессы украинского национального меньшинства Румынии. Определено место периодики в процессе сплочения украинцев Румынии в борьбе за сохранение своей национальной идентичности. Акцентировано внимание на их роли в распространении мер Союза украинцев Румынии в развитии культурной и религиозной жизни национального украинского меньшинства. Показана роль журналов в налаживании разнообразных взаимосвязей украинцев Румынии с Украиной и расширение трехсторонних отношений между Украиной, украинцев Румынии и украинскими международными организациями. Отмечено, что редакторы стараются на своих страницах правдиво освещать «белые пятна» новейшей истории Украины.

Ключевые слова: украинское национальное меньшинство Румынии, «Вильне слово», «Украинский вестник», Союз украинцев Румынии.

Voloshchuk J. Problems periodicals Ukrainians national minority Romania

This article describes the process of formation and development of the press Ukrainian minority in Romania. The location of periodicals in the Ukrainian rallying Romania in the fight to preserve their national identity. Attention is focused on their role in the spread of the Ukrainians Union in Romania in cultural and religious life of the Ukrainian national minority. The role of journals in a variety of well-established relationships with Ukraine and Ukrainian Romanian and expansion of trilateral relations between Ukraine, Ukrainians in Romanian and Ukrainian international organizations. It is noted that the editors are trying to cover its pages truly «white spots» modern history of Ukraine.

Keywords: the Ukrainian national minority in Romania, «Vilne Slovo», «Ukrainskey Visnek», The Ukrainians Union in Romania.

УДК 32-043.7:316.774

Цимбал І. В., Скрипка А. О., Жовтун А. А.

ІНФОРМАЦІЙНІ ПОТОКИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН

Осмислюється поняття «інформаційний потік», його зв'язок зі суміжними проблемами державної інформаційної політики в Україні. Серед характерних ознак сучасного інформаційного суспільства розглядаються новітні інформаційно-комунікаційні технології, що значною мірою визначають особливості політичних відносин і процесів. Інформаційні потоки постають як вагомі чинники суспільно-політичних перетворень. Стверджується, що можливості пошуку консенсусу, культури толерантності, співробітництва та залагодження конфліктів – усі ці базові основи сучасного демократичного співжиття будуються на відпрацьованих та динамічних інформаційних потоках.

Ключові слова: інформаційні потоки, суспільно-політичні зміни, інформаційне суспільство, інформаційна політика, комунікаційні технології у політиці.

Кінець ХХ – початок ХХІ ст. ознаменувався інтенсивними процесами інформаційно-комунікаційних перетворень глобального та локального масштабів. Світ та Україна, зокрема, переживає суттєві зміни світоглядних орієнтирів, способів та можливостей їх реалізації, суспільно-політичного життя. Перетворення нового століття – це зміни не тільки й не стільки в економічній, політичній, соціальній, освітній та інших сферах, але й в базових каналах взаємодії, інтерактивного зв'язку між людьми. Суспільство підійшло до нового